

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20

V upravnishvu:

za celo leto naprej K 22.40
za pol leta " " 11.20
za četrt leta " " 5.60
za en mesec " " 1.90

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod iz dvorišča nad tiskarno). — Rokopisi se vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

SLOVENE

Političen list za slovenski narod

Upravišvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — V sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upraviškega telefona št. 188.

Inserati:

Enostop. petlivrst (72 mm):
za enkrat . . . 13 h
za dvakrat . . . 11 "
za trikrat . . . 9 "
za več ko trikrat . . . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Današnja številka obsega 4 strani.

Poglavje o Idealizmu.

Dočim se Slovenci ogrevamo za trializem in pripisujemo aneksiji Bosne velik pomen za državnoopravno stališče jugoslovanskih zemlja, ki naj bi se spojile v neodvisno enoto, objavlja »Hrvatska«, glasilo stranke prava, uvodni članek, v katerem se meče Mažarom pod noge, češ, ti so odnekaj najboljši prijatelji Hrvaške in so le od sovražne Avstrije in od Luegerja nahujskani, da prizadevajo svojim dobrim prijateljem Hrvatom težave.

Ne bomo se čudili, če bomo danes ali jutri v hrvaških listih slavne koalicije brali, naj se tudi še Kranjska združi pod magyarszag, zraven pa navrže še Bosna, da bo zopet oživel srednjeveško kraljestvo ogrske krone. Čisto odkrito povelmo, da je velik moment našel na Hrvaškem majhne ljudi in da misel trojedinega kraljestva spriči indiferentnosti hrvaških vodivnih krogov mesto da bi se ob priliki zadnjih usodnih dogodkov v monarhiji poživila, počiva še dalje v starih arhivih in jo propagirajo po inozemskih listih na našo sramoto — tujci Nemci, ki se bolj zanimajo zanj, kot pa tisti, ki se jih tiče. Na to smo se spomnili tudi, ko smo 18. t. m. v sarajevskem »Hrvatskem dnevniku« čitali, kako se srbski znanstveniki, na čelu jim učenjak svetovnega glasu, Jovan Cvijić, prizadevajo, da inozemstvo pridobe za idejo srbstva.

Kaj sta pa spričo tega storila jugoslovanska akademija in hrvaško vseučilišče? Niti ena znamenita publikacija ni izšla iz teh korporacij in nobena akcija se ni začela, da se inozemstvo informira o težnjah Jugoslovancov in o vseh problemih, ki so z aneksijo v zvezi. Nemec Lammasch je v »Times« nekaj pisal in v »Oesterr. Rundschau« zopet Nemec razpravlja o trializmu. Čisto opravičeno imenuje »Hrvaški dnevnik« imenovani hrvaški korporaciji »dva muzeja živih mumij«.

Mi od svoje strani iz vseučiliških krogov iz nemškega kraljestva vemo, da je v inozemstvu belgradsko vseučilišče veliko bolj vpoštevano, kakor zagrebško. Mi to samo zategadelj omenjamo, da povdarimo staro resnico, da le kdor dela, dosega uspehov in drugič zato, da spričo velikih

idealov hrvaško-slovenske zajednice pokazemo z ozirom na sedanji položaj na potrebo mirne, hladne in nesentimentalne politike in tudi na potrebo, da omenjenega ideala vkljub vsem presenečenjem ne izgubimo izpred oči.

Slovensko šolsko društvo v Celovcu.

Dne 19. t. m. se je vršil v Celovcu ustanovni shod slovenskega šolskega društva v Celovcu. Kakor se vsaka organizacija, katera ima skrbeti za več strok, v sedanjem času deli v strokovne organizacije, tako so tudi koroški Slovenci uvideli, da njih politično društvo, katerega glavni namen je politična organizacija, ni več kos preporočnemu šolskemu vprašanju na Koroškem. Treba je bilo ustvariti organizacijo, ki se podrobno bavi s šolskim vprašanjem. Društvo je osnovano slično kakor »Družba sv. Cirila in Metoda« v Ljubljani in »Šolski dom« v Gorici. Pravišla so po teh društvi sestavljena. Sedež društva je v Celovcu, delovanje pa razteza po celi Koroški. V ta namen se snujejo društvene podružnice. Društvo skrbi za šole ter vodi slovensko šolsko vprašanje na Koroškem. Društvo želi vzajemno delovati z »Družbo sv. Cirila in Metoda«; zato je tudi njegova skrb, vzbuditi speče podružnice Ciril-Metodove k novemu delu. Na drugi strani pa upa tudi od družbe podpore.

Skratka: naše novo društvo naj bi bila korporacija, ki vodi šolsko vprašanje. Na ustanovnem shodu, kateremu je predsedoval g. dr. Brejc, se je izvolil za predsednika društvu g. župnik Matej Razun v Št. Jakobu v Rožu. Za odbornike so se izvolili sledeči gospodje: prof. Apih, vladni svetnik Scheinigg, dr. Brejc, župnik dr. Arnejc, župnik Treiber ter državni poslanec Grafenauer.

Dobili smo že pokrovitelja društvu, ki je daroval 1000 kron. Bog povrni! Imamo že pet ustanovnikov po 200 kron. Letniki plačujejo 12 kron.

Z novimi nadami gremo na delo za slovensko mladino koroško!

Balkanski oblaki.

Vesti o miru. — Srbija taji vojne priprave proti Avstriji. — Srbsko-turška zveza proti Bolgariji. — Arnavti. — Vojvoda Skopljanče zaprt. — Črna gora v orožju. — Konserve in mitraljeze. — Turški šrapneli. — Vukotić pri sultanu. — Turško ministristvo needinno. — Volitve v turški parlament. — Mladoturški odbor v Carigradu. — Milovanović odstopi. — Srbska trgovinska pogodba. — Gospodarska kriza v Črni gori. — Moslimi v Sandžaku hvaležni cesarju Francu Jožetu. — Konferenca.

Položaj na Balkanu se še vedno noče zjasniti. Dunajski diplomatski krogi sicer zatrjujejo, da se ni bati resnih konfliktov, marveč da se rešitev balkanskih vprašanj izvrši čisto mirno. Tako poroča »Allgem. Zeitung«. Tudi »Hrvat. Koresp.« je zvedela od nekega dalmatinskega pravoslavnega cerkvenega dostojanstvenika, da Črna gora ne bo delala sitnosti. To in onstran Velebita da ni Srba, ki bi odobral eventualne nepremišljenosti Srbije in Črne gore. Tako angeli miru.

Na drugi strani pa kažejo razna dejstva, da zlasti v Srbiji bojno razpoloženje noče ponehati. Na prijateljsko predstavko velevalsti (Anglije, Italije, Nemčije, Rusije in Francije), naj bi Srbija umaknila svoje čete z avstrijske meje in naj bi preprečila eventualno ustanavljanje čet, je glasom uradnega obvestila srbski ministrski predsednik izjavil, da ob avstro-ogrski meji sploh ni srbskega vojaštva in da se ni nobena četa ustanovila. Ta srbski komunike so na Dunaju popravili, češ, da srbska vlada taji očitna dejstva. Pri tej priliki se je tudi na Dunaju povdarilo, da posredovanja velesil ni pripisovati avstro-ogrskemu vplivu, marveč da je isti spontanna emanacija imenovanih vlad. Podobno predstavko izroče velesile tudi črnogorski vladi.

Nekaj se na Balkanu vsekakor pripravlja. Najnoveše vesti pa pravijo, da srbske vojne priprave ne veljajo Avstriji, marveč Bolgariji. Na bolgarski meji da že stoji več dobro oboroženih srbskih čet, pripravljenih, da vdere čez mejo. Srbska vojna uprava že kliče novice pod orožje, da spomladi napadeta Bolgarijo z združenimi močmi Turčija in Srbija. Na ta spo-

razum namigujeta tudi srbska odposlanca Nušić in Stanojević, ki sta se baš vrnila iz Carigrada in sta zadovoljna s svojimi uspehi pri mladoturkih.

Arnavti se boje srbsko-črnogorskega vpada v Sandžak novopazarski. Mladoturki so imeli mnogo težav, da so dosegli premirje med moslimi in kristjani v Albaniji in Novem pazaru do 24. aprila 1909. Svoj čas je poročal naš posebni dopisnik, da so Albanci sklenili premirje do sv. Martina t. l. Sedaj bo krvna osveta počivala do spomladi.

Srbi so razvili v stari Srbiji živahno agitacijo. Hočejo na vsak način, da se prebivalstvo izjavi, da je srbske narodnosti. Pri takem agitacijskem delu so Turki v Palanki zalotili znanega vodjo četašev Spoljančeta ter ga zaprli.

Te dni se je vrnilo več stotin črnogorskih delavcev iz Bolgarije. Rekli so, da jih je vlada pozvala domov z ozirom na pretečo vojno. Sploh je Črna gora vsa v orožju, kar pa nazadnje ni nič posebnega; saj si Črnogorci in njegovega soseda Arnavta brez orožja niti misliti ne moremo. Bolj vznemirljiva je vest, da je črnogorska vlada naročila v Milanu dva milijona škatlic konserv, ki jih dobi čez Genovo po morju. Pogaja se z neko milansko tvrdko tudi glede nabave mitraljez.

Turčija pa je naročila, kakor se poroča iz Frankobroda, pri renski orožarni za šest milijonov kron šrapnelov in granat.

Te dni biva v Carigradu črnogorski general Vukotić, ki je sultanu pri posebni avdijenci izročil ročno pismo kneza Nikole, ki naglašja zgodovinsko prijateljstvo obeh držav ter želi tudi za prihodnost prijaznih razmer med obema sosedoma. Sicer pa je Vukotić izjavil, da je njegova naloga v Carigradu tako delikatna, da ne sme o njej niti besedice izdati.

Kaj prida pač ne bo dosegel pri veliki porti, ker ima sedaj ista dovolj opravila z volitvami za turški parlament in s prepri v ministristvu. Med velikim vezirjem in ministrom zunanjih poslov je baje nastalo odkrito nasprotstvo, ki bo imelo za posledico ministrsko krizo. Ko se odpre parlament, torej čez kakih 20 dni, poda ministrstvo ostavko. Kot mož bodočnosti se imenuje med drugimi Hilmi paša. Dosedaj je izvoljenih 180 poslancev, torej že več ko polovica. Mladoturški odbor se

LISTEK.

Otok zakladov.

Angleško spisal R. L. Stevenson. Prevel J. M.

(Dalje.)

Sedaj pa, ravno po solnčnem zahodu, ko sem dokončal vse svoje delo in bil že na potu k svoji postelji, sedaj se je pripetilo, da sem pozelel po jabolkih. Tekel sem na krov. Straža se je nahajala na sprednjem delu ladije, ozirajoč se po otoku. Mornar pri krmilu je opazoval jadra in tiho žvižgal predse; in to je bil edin glas, ki ga je bilo čuti razun pljuskanja morja ob rilec in okoli strani ladije.

Zlezel sem v sod in našel, da ni skoro nobenega jabolka več; ko pa sem sedel tam doli v temi, sem vsled šumenja vode in zibajočega gibanja ladije ali zaspal ali pa bil ravno na tem, da zaspi, ko se je prav blizu mene težak človek z velikim šumom vsedel na tla. Sod se je stresel, ko se je s svojimi ramami naslonil nanj, in že sem hotel skočiti pokonci, ko je začel mož govoriti. Bil je Silverjev glas in predno sem slišal deset besedi, da ne bi hotel pokazati za ves svet, temveč sem lezal tamkaj trepetajoč in poslušajoč v največjem

strahu in radovednosti; kajti iz teh besedi sem spoznal, da je od mene odviselo življenje vseh poštenih mož na ladiji.

XI. poglavje.

Kaj sem slišal v sodu.

»Ne, ne jaz,« je rekel Silver, »Flint je bil kapitan; jaz sem bil podkrmar, kljub svoji leseni nogi. Pri isti polni strani, pri kateri sem jaz izgubil svoj no go, je Pew izgubil luč svojih oči. Mojster je bil zdravnik, ki mi jo je odrezal — ravnokar iz šole; vendar je bil obešen kakor pes in posušen na solncu v Corso Castle, kakor ostali. To so bili Robertsovi možje, da, in vaieni spreminjati imena svojim ladijam: »Royal«, »Fortune« itd. No, jaz pa pravim, kakor je ladija krščena, tako naj ostane. Tako je bilo s »Kasandro«, ki nas je vse varno pripeljala domov z Malabara, potem ko je England vjel indijskega podkralja; istotako je bilo s staro Flintovo ladjo »Walrus«, ki sem jo videl kar v potokih krvi in pripravljeno potopiti se z zlatom vred.

»Ah!« je vzkliknil nek drug glas, oni, najmlajšega mornarja na ladiji in očitno poln občudovanja, »bil je cvet svoje čete, ta Flint!«

»Davis je bil na vsak način tudi možak,« je dejal Silver. »Jaz sicer nisem nikdar plul z njim; najprej z Englandom, po-

tem pa s Flintom, to je cela moja zgodba; in sedaj pa tukaj na svoj račun takorekoč. Ko sem bil pri Englandu, sem položil na stran kakih devet stotakov, dva tisočaka pa, ko sem bil s Flintom. To ni malo za človeka pred jamboro — vse varno na banki. Sedaj so plače slabe, malo se more prihraniti. Kje pa so sedaj vsi Englandovi možje? Ne vem. Kje pa Flintovi? No, večina jih je tukaj na ladiji in vesele se plena — beračili so poprej nekateri izmed njih. Stari Pew je potrošil, predno je izgubil vid, dvanaest sto funtov na leto kakor kak lord iz parlamenta. Kje pa je sedaj? No, sedaj je mrtev in dobro preskrbljen; toda zadnji dve leti, trepetaj moj les! je ta človek stradal! Prosjačil je in kradel in rezal vratove in stradal pri tem, ga!«

»No, to ni dosti vredno,« je dejal mlad mornar.

»Ni dosti vredno za bedake, veruj mi,« je vpil Silver. »Toda glej: ti si mlad, da, mlad, vendar zvit kakor dren. Opazil si to, ko so te prvič ugledale moje oči, in zato hočem govoriti s teboj kakor z možkom.«

Lahko si mislite, kako sem se počutil, ko sem slišal tega ostudnega starega lopova nagovarjati drugega mornarja z istimi priliznjnimi besedami, kakor je govoril z menoj. Mislim, da bi bil zmožen ubiti ga skozi sod. Mejtem pa je govoril

dalje in si pač ni mislil, da ga nekdo slučajno posluša.

»Tukaj imamo gospode sreče. Oni žive trdo in so v nevarnosti, da pridejo na višice, toda jedo dobro in pijejo kakor bojni petelini, in kadar je križarenje končano, potem se nahajajo stotine funtov šterlingov mesto stotin beličev v njihovih žepih. No, večina gre za rum in zabavo, potem pa zopet na morje. Vendar to ni pot, po kateri jaz hodim. Jaz položim vse na stran, nekaj tukaj, nekaj tam in nikjer preveč, da ne bi vzbudil sumnje. Sedaj sem petdeset let star, in ko se vrnemo s potovanja, postanem v resnici pošten gospod. Zadnji čas je že, praviš. Ah, vendar jaz sem med tem časom dobro živel; nikdar si nisem odrekel, kar mi je srce pozelelo in spal sem sladko in jedel dobro vse svoje žive dni, razun kadar sem bil na morju. In kako sem začel? Pred jamboro, kakor ti!«

»Dobro,« je dejal drugi, »toda ves oni tenar je sedaj izgubljen, ali ne? Po tem potovanju se ne bi smel več pokazati v Bristolu!«

»No, kje pa misliš, da se nahaja sedaj?« je vprašal Silver porogljivo.

»V Bristolu v bankah,« je odvrnil njegov tovariš.

(Dalje prih.)

preseli iz Soluna v Carigrad, kjer bo vodil mladoturško parlamentarno skupino, ki bo odločujoča po številu in vplivu.

Dr. Milovanović, srbski zunanji minister bo moral odstopiti. To sklepajo po okoliščinah, da njegova družina ostane na Nemškem. To bo pač velika zguba za Srbijo in šanse za mir se zmanjšajo. Srbiji preti gospodarski polom. Razporeditev v Avstroogrski je proti difinitivni trgovinski pogodbi s Srbijo. Zlasti so proti madžarski krogi. Skupni ministrski svet, ki se bo vršil prihodnje nedelje na Dunaju in se ga udeležijo tudi ogrski ministri, bo se bavil baje izključno z gospodarskimi vprašanji tihočimi se Balkana, v prvi vrsti s srbsko trgovinsko pogodbo.

Tudi Črnigori preti gospodarski polom. Tujec ne pride nobeden v deželo, edini izvoz: živina, je odrezan in ubogo ljudstvo trpi baje že sedaj glad.

Iz Plevlja poročajo, da pošlje veliko število uglednih mohamedancev iz sandžaka novopazarskega našemu cesarju zahvalno adresso za vrlo obnašanje naših vojakov v sandžaku in ga naprosi, da vstopi avstroogrski konzulat v Novem pazaru.

Iz Peterburga se poroča, da je Avstro-Ogrska že baje odgovorila na rusko noto glede konference. Pogajanje se bo vršilo še nekaj časa, a ne bo imelo, kakor se čuje iz Pariza, posebnih težkoč.

»Standard« priobčuje turški program za konferenco. Ta program da so Anglija, Francija in Rusija z nekimi spremembami odobrile; isti obsega sledeče točke:

1. državnopravno razmerje vzhodne Rumelije; 2. državnopravni položaj Bolgarske, vprašanje o tributu za Rumelijo in Bolgarijo, delež istih na turškem dolgu; 3. državnopravna pozicija Bosne in Hercegovine. O indenniteti se ne bo govorilo, ker bi se sicer moralo aneksijo načeloma priznati; 4. Srbiji in Črnigori se ne dovoli kompenzacija na finančno ali teritorialno škodo Turčije; železi pa je, da se to vprašanje z ozirom na splošni položaj uredi; 5. člen 23. (reforme v evropski Turčiji) in 61. (reforme v Armeniji) berolinske pogodbe se ne razveljavita, ker je sedaj uvedena ustava; 6. sprememba kapitulacij zlasti glede inozem. pošt in zvišanja uvozne carine; 7. Turčija ne ugovarja spremembi člena 29. berolinske pogodbe glede nadoblasti Avstro-Ogrske nad Črnogoro, ker je stvar ne zadeva.

AVSTRO-OGRSKA.

Pred otvoritvijo državnega zbora.

Bienert nadaljuje posvetovanja z voditelji strank. Vlada hoče premirje med Čehi in Nemci vsaj nekaj mesecev. Le če to doseže, bo zboroval državni zbor in je mogoča poznejša sprava pa koalicijska vlada. »Zeit« poroča, da položaj ni tako neugoden, kakor se splošno sodi. Ker nimajo še dovolj ministrskih mest, da zadovolje stranke, se osnuje najbrže še prometno ministrstvo. Do novega leta upajo sestaviti ustavno vlado. Bienertu se gre predvsem za to, da zagotovi dvotretjinsko večino predlogi o priklonitvi Bosne in Hercegovine.

KOMPROMISNA POGAJANJA MED HRVATI IN MADŽARSKO VLADO?

V političnih krogih se govori, da so v teku kompromisna pogajanja, katera da zlasti podpira dr. Wekerle na Ogrskem, na Hrvatskem pa stranka prava. Hrvatsko-ogrsko kriza je kakor znano nastala vsled službene pragmatike državnih železničarjev, ki jo je sprejel hrvatsko-ogrski državni zbor in ki določa kot službeni jezik tudi na hrvatskih progah madžarsčino. Sedaj da je dr. Wekerle pripravljen v državnem zboru podati izjavo, da je v smislu § 57. ogrsko-hrvatske nagodbe na teritoriju hrvatsko-slavonskega kraljevstva edino upravičen hrvatski uradni jezik. S tem naj bi bila Hrvatoma dana možnost, da sprejmejo ogrski predlog za sklicanje regnikolarne deputacije, ki naj bi zadevo končno uredila. Toda Hrvatje s tem niso zadovoljni ter zahtevajo garancij, da regnikolarne deputacije Wekerlove načelne izjave ne bo paralizirala s tem, da bi odrekla železnicam državni značaj. V vrstah hrvatske koalicije pa je razširjeno mnenje, da ima ogrska vlada resnično namen, s pomočjo Starčevićanske stranke sestaviti sistemsko prijazno večino in z njo vladata. Starčevićanci pa odločno zanikajo vsako tozadevno zvezo z Rauchom. Vsekako pa žele toliko v Budimpešti kakor na Hrvatskem, da se kriza konča in zopet uvedejo normalne razmere.

Izpred sodišča.

Belgijci pred okrajnim sodiščem.

V. G. prodajalka v neki trafiki, je bila obsojena na 20 K globe, ker je pljunila v obraz infanteristu 27. pešpolka Maxlu in obenem zaklicala pfuj.

Sedem obtožencev pred okrajnim sodiščem, med njimi nepravil baron Kodelli.

Janez Muhovec, Jožef Potočnik, Janez Sekole, Janez Fortič, Janez Vrhovec, dimnikarski mojster in Anton Zajc so obtoženi, da so povzročili od nedelje na ponedeljek 12. m. m., da sta bila poškodovana dva vojaka. Sodni sodnik Bulovec, državno pravdnštvo zastopa dr. Zupanc, dr. Švigel zagovarja Potočnika, ki izpove, da se je vračal z ribjega l'vala. Pred gostilno »Pri znamenju« je čul vrišč pred cerkvijo Srca Jezusovega. Razložil je pričanje med dvema vojakoma in civilisti. Obrnil se je, da gre nazaj, pa so prileteli civilisti, začutil je obenem bolečino na hrbtu. Da ni bil v gostilni »Pri znamenju«, potrde pozneje vsi obtoženci. — Janez Sekole izpove, da je bil dotični večer v gostilni »Pri znamenju«, v hiši, kjer je gostilna, stanuje. Dva Belgijca sta kar brez vzroka razbijala po mizi. Dimnikarski mojster Vrhovec je enega Belgijca pozval, naj se dostojno obnaša, da ne nastane kak pretep. Vojak je pa zagrabil za bajonet. Stražnik je naznanil policijsko uro, obtoženec je pa šel nato pri zadnjih vratih iz gostilne v svoje stanovanje. Obtoženec Fortič izpove: Z gospodom Vrhovcem sva bila v posebni sobi gostilne »Pri znamenju«, kar sva začula vpitje v prvi sobi. Videl je, da je manjši četovodja metal krono ob tla. Položaj je bil nevaren. Oba vojaka sta držala za bajonet. Vrhovec je poklical drugega četovodjo k sebi, hoteč pomirjevalno vplivati nanj in je rekel: »Einen Moment, Herr Zugführer! Belehren Sie ihren Kollegen, dass nicht was vorkommt.« Četovodja je osorno odgovoril: »Was kümmert Sie das, glauben Sie, dass ich ein Idiot bin.« Vrhovec: »Möglich ist schon.« Četovodja: »Was, was, ihren Namen.« nakar je rekel Vrhovec: »Was, was, ich bin Baron Kodelli.« Bučen smeh. Končno je Vrhovec povedal svoje pravo ime. Z Vrhovcem sta šla nato domov. Janez Vrhovec potrdi v polnem obsegu Fortičevo izpoved. Ponovila se je veselost, ko je Vrhovec povedal, kako se je Belgijcu predstavil v šali za barona Kodellija. Anton Zajc je šel proti mitnici iz gostilne »Pri znamenju«, kjer sta delala kraval dva Belgijca. Ko je šel po Radeckega cesti, mu je iztrgal mlad fant palico iz rok in je zbežal z njo. Pred cerkvijo Srca Jezusovega je videl gruč ljudi, ki so imeli nekaj med seboj, ne vé pa kaj. Priča poštni aspirant Blaž Novak je šel dotično noč v družbi s Kovačevičem mimo nove vojašnice. Srečala sta dva vojaka, za katerima sta šla dva civilista, ki ju ni poznal. Eden teh dveh ga je udaril rahlo s palico po hrbtu, ko je pogledal nazaj, sta se že sprijela z vojakoma, udarila in zbežala. Nato je prišlo 5 do 6 civilistov od hiralnice, ki so skočili proti vojakom. Prišel se je pretep. Šel je gledat, a ko se je približal, so civilisti že zbežali. Med navzočimi obtoženci ni bil nihče pri pretepu. Ker obtoženec Muhovec in več prič ni navzočih, se razprava odgodi.

Pusič Karol, pasar pri g. Ivanu Kregarju, je obtožen, da je 19. septembra, ob priliki tedanjih izgrediv se ustavljal konjeniški patrulji, ki se je proti polnoči pridrila po Dunajski cesti, kjer je obtoženi ravno pred Figovcem stal; ker ni ubogal pozivu, da se odstrani, je bil aretiran in se je ustavljal aretaciji. Sodni svetnik Potrato, zagovarja ga dr. Šavnik, obtožbo zastopa dr. Zupanc. Obtoženec izpove, da je stal na trotoarju in kadil cigareto. Fantje so klicali živio, stal je sam. Prišli so konjeniki, ki so ga obkolili, skočil je proč, dobil je eno s sabljo po hrbtu. Aretirali so ga, vizitirali, in odvedli v zapor, kjer je bil tri dni, predno so ga izpustili. Priča Andrej Zorc, tit. orožniški postajevodja izpove, da je bil Pusič aretiran, ker je hotel skozi vojaški kordon. Opominjan je bil, da ne sme skozi, a on je rekel, da mora skozi, nakar je bil aretiran. Dr. Šavnik priči: »Ali se niste zmotili? Saj je že dva meseca od takrat. Nezmotljivi pač niste, če imate to kapo na glavi.« Orožnik izjavi, da se ne moti. Obtoženca dobro pozna. Pozval je ljudi, naj se razidejo. Obtoženec je hotel skozi kordon na Dunajski cesti v mesto. Dr. Šavnik: Obstoja nesporazumljenje, ker o kavalerijski patrulji orožnik ničesar ne ve. Ovađba pa govori zgolj o nasprotovanju kavalerijski patrulji.

Steklasa Alojzij, orož. postajevodja v Logatcu izpove, da se je obtoženec kregal nekaj s stotnikom Schauflerjem. Prišel je nato h kordonu, pričla ga ni pustil naprej, pa je všel. Kavalerijska patrulja je nekaj minut prej prišla. Obtoženec je sam ostal pred Figovcem. Dr. Šavnik: »Neverjetno, da bi se bil upal ustavljal kavalerijski patrulji.« Orožnik: »Jaz bi bil kot civilist sam bežal pred kavalერიо. Izjavlja, da je obtoženca najmanj štirikrat pozival, naj ne gre naprej. Dr. Šavnik: Naglašam, da se ovađba ne strinja z izpovedbo orožnikov. Dr. Zupanc predlaga, naj se odstopijo spisi državnemu pravdnštvu, ker je

osumljen rabuke. Sodnik: Spisi se odstopijo državnemu pravdnštvu. Dr. Šavnik: »V vpogled in pošijatev nazaj. Res se komedija špila, kakor je zadnjič dr. Tavčar rekel.«

Znanost in umetnost.

»Matla«, drama F. Ks. Meškova, v treh dejanjih in z enim epilogom, posvečena materi domovini, od lastne dece zaničevani, kakor pravi naslov, ima dober namen in eno samo, pa bistveno in zelo očitno napako, da namreč ni drama. Bila bi to čedna pesem ali pa povest v stilu zadnje Cankarjeve božične pripovedke »V samotni«, tragedija po materi hrepenčnega vagabundstva. Problem sam je svetovni literaturi znan, med Nemci ga je obdelal v zadnjih desetletjih Sudermann, pozna ga pa zlasti tudi novejša italijanska dramatika. Kar se tiče Meškove »Mater« ima tendenco slikati demoralizujoči vpliv tujine, vendar pisatelj namena vkljub vsej bogati retoriki ni dosegel, kajti dejanje s tujino ni v prav nobeni organski zvezi. Pisatelj je s tujino ravnal kakor stari Izraelci s kozlom Azazelovim, kateremu je veliki duhovnik naprtil na hrbet vse grehe enega leta, pa ga potem pogнал v puščavo, da ne bi okužil svetega naroda, čeprav je bil nedolžen. Tu imamo Milana Strelčevega, ki se muja, da bi bil tujec in si da od župnika in gospodične Tinke dopovedati, da je res tujec, toda v njegovem značaju in delih njegovih, kakor nam jih pisatelj predstavlja, ne moremo prav nič tujega opaziti. To je ravno hiba vsega dela, da se samo govori, karakterizuje pa nič, ker se vsakemu pozna, da mora po sili tak biti, kakršnega hoče imeti pisatelj in domoljubna njegova tendenca. Zato velja za to delo res, kar pravi Milan »Ah govoriti, samo govoriti moram enkrat! Predolgo sem že molčal, predolgo sem zaklepal v sebe vse hrepenenje, vse gorje! ... In govori se v tem igrokazu res ne malo. Milan ubije nekega cigana, ki se jako hitro od nekoč pojavi in ravno tako hitro izgine, in tega je kriva tujina. Ivana izključijo iz sedme šole, kar ni ravno tako hudo gorje, posledica tega pa je, da mora v Ameriko in pride razočaran domov, kar gre vse na račun tujine; takisto umreta Silva in vdova Strelčeva vsled pogubnih tujinskih vplivov, in le Križnik, ki je najbolj izmed vseh tuj, se splošni katastrofi z najmanjšimi izgubami umakne. Skratka: učinki niso v razmerju z vzroki, ki so silno malenkostni, pa povzročajo z njimi nesorazmerno tragiko, kar daje dejanju, govorjenju in kretanju oseb zelo otihi patos. Zato so vsi ti ljudje brez resničnega življenja, če izvezamemo Tržanko; njih strast narejena, kar se posebno neprijetno opazi v prvem dejanju, njih ljubezenski afekti zgolj krasoslovje. Dejanja je pravzaprav konec že s prvim aktom, drugi je nameček k splošni žalosti, razum treh oseb so sploh vse druge odveč, tretji pa nam slika povratek tujcev, od katerih je najbolj nesrečen Milan, ne, ker je cigana ubil, marveč ker je to storila tujina, kakor trdi v drugem dejanju gospa Strelčeva in v tretjem Milan sam verjame. Silva, ki naj bi bila histerična, pa je le v prvem dejanju umska kombinacija neinteresantnih neverjetnosti, v tretjem pa ljubka podoba iz turobne liriske pesmi, se tudi vrne. Epilog je odveč, pridjan, ker pisatelj še ni vsega povedal, oziroma znal povedati, kar bi rad. Nekaj efektivnih prizorov in domorodnih običajnosti, ki se pa vsled posebnega dvajsetseptembarskega miljeja in razpoloženosti mase v sedanjih dneh dozdevno povzdigajo nad pomen goli fraze, nekoliko oživi v deklamacijah razblinjajoče se dejanje. Temu je tudi pripisati aplavz, s katerim zlasti dijaki niso štedili in so pesnika mnogokrat aklamirali. Priznanje gre pa igralcem v polni meri. Največjo srečo je pač imela gdca. Winterova, ker je imela najboljšo vlogo, Tinko, in tudi najbolj domoljubne govore; pa tudi drugače je pisatelj ta značaj še najboljše zadel. Gospa Dragutinovičeva, ta izborna realista, ni za take patetiške vloge, kot je gospa Strelčeva, in zato ji ni preveč zameriti, da je prehudo ihtela. Gospod Nučič ni bil napačen; seveda, ko je imel nalogo zabosti cigana, je napravil obilo ropota. G. Povhé je bil slab, pa tudi njegova vloga ne daje preveč prilike, da bi se odlikoval, zelo dober je bil gospod Iličič od početka, v Ameriko je pa odšel nekoliko preburno skozi vrata. Gospa Borštnikova — kakor vedno, vendar je včeraj kazala veliko več rutine, kakor pa vmišljenosti v vlogo. Najbolj po življenju posneta je Tržanka; uprizorila jo je spretno gdca. Bukšekova, čeprav pretirano, G. Dragutinoviča poznamo; vmišili se v svoje vloge in tudi to pot je igral s celim afektom, vendar je vloga preveč obremenjena z deklamatorijskimi priveski, da bi mogla docela prodreti. Gledališče je bilo zelo dobro obiskano, prazne le nekatere lože.

F. T.

* **Nove božične skladbe.** Ravnokar so izšle P. Angelik Hribarjeve in P. Hugolin Sattnerjeve »Božične pesmi« za mešani zbor v drugem natisu. Te pesmi se bodo kaj hitro udomačile na naših cerkvenih korih, saj so poljudne in pristnega narodnega duha, kakor pač vse P. Angelikove skladbe, pa so tudi mojstersko delo, kar je P. Hugolinova kompozicijska sploh. — Skladbe bodo visoko povzdignile cerkveno petje milih božičnih praznikov in je želeli, da jih ne pogreša noben cerkveni zbor na slovenskih tleh. — Od kar je bil razprodan prvi natis teh skladb, niso imeli naši zbori primernih pesmi, ki bi izražale prava čutila vernikov v tem skrivnostno lepem času. Cena partituri znaša 2 K, posameznim glasovom 50 vin. Skladbo je založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani. Obširna ocena sledi.

Pripomnimo, da bi ta izdaja dobrodošla tudi onim zborom, ki imajo že prvi natis, ker sta mesto ene izpuščene pesmi uvrščeni v zbirko dve novi in je zadnja pesem prve izdaje prirejena sedaj za mešan zbor.

Dnevne novice.

+ **Avstrijska vlada in ruski jezik.** Avstrijska vlada je izdala krasno ilustrirano knjigo o naravnih krasotah ob avstrijskih državnih železnicah v — ruskem jeziku. Knjiga »Iz Rusije v Avstrijo« obsega tudi slike slovenskih krajev. Če bi kak Slovenec pred 20letji, ali pa še sedaj izdal tako knjigo, bi ga nemški listi razkricali za — veleizdajalca.

— **Predavanje.** Iz Ljubnega nam poročajo: Prihodnjo nedeljo, dne 22. t. m., bo v našem »Kat. sl. izobraževalnem društvu« predavanje. Obljubil je priti predavati č. g. P. Salezij z Brezij. Predaval bo tudi g. Ant. Cvenkelj. — To kaže, da se je naše nedavno osnovano društvo jelo gibati in razvijati. Da! Bog k temu delu svoj blagoslov.

— **Pomanjkanje sodnih uradnikov v Primorju.** V okrožju višjega sodišča za Primorje vlada veliko pomanjkanje sodnih konceptnih uradnikov. Pred nekoliko časom je bilo razpisanih 13 mest za sodne adjunkte v sodni upravi, a do danes so se priglasili šele štirje kompetenti brez ozira na narodnost. Slovenskim in hrvatskim avskultantom se ponuja najlepša prilika, da kompetirajo na razpisana mesta. — Iz Rovinja pa se poroča, da so iz tamkajšnje sodne službe izstopili štirje praktikanti ter šli v odvetniške pisarne. Kot vzrok se navaja okolnost, da sodni praktikanti ne dobé nikake plače, a pri odvetnikih si zaslužijo vsaj toliko, da morejo za silo živeti.

— **Iz Trnovega na Notranjskem.** Dne 18. t. m. je umrl v Podstenjah, fare trnove, Ivan Vičič, po domače Harijec, v starosti 67 let. Pokojni je bil možak-poštenjak od nog do glave. Stal je vedno trdno in odločno v taboru S. L. S., bil je njen zvest in navdušen pristaš. Bil je 20 let občinski odbornik trnove občine in veliko let tudi predsednik krajnega šolskega sveta v Podstenjah. Služil je tudi cesarja in se bil pri Kustoci. Zanimivo je, da so ga imeli že za mrtvega in ga hoteli pokopati, a k sreči je zapazil njegov prijatelj domačin, da Harijec še diha in so mu prizanesli s pokopom. V bojnem metehu raniki Harijec ni bil ranjen, samo omagal je vsled velikega napora. Značajnemu, vrlemu možu ki se tu ni sramoval Boga, upamo, da bo tudi Bog prizanesljiv. Bolezen je silno udano prenašal, zato pa tudi tako lahko umrl. Bog mu dai večni mir. — Na tukajšnji samostanski šoli že nimajo poduka cel mesec, ker je baje nekaj deklic gojenk obolelo. Sedaj je pa vse zdravo in vendarle se ne otvori šola. Zakaj to? — Hud kašelj, oslovski, imajo otroci na šoli na Dol. Zemonu. Blizu 40 otrok je bolnih. Sploh je oslovski kašelj zelo razširjen med tukajšnjimi otroci.

— **Nemška nasilstva.** V Solnogradu so pomazali vse hiše in trgovine slovenskih trgovcev.

— **Kartel avstrijskih tovarn porcelana** se je razšel.

— **Vlom v občinsko blagajno v Gjurjevcu.** Nedavno smo poročali, da je v Gjurjevcu pri Belovarju neki Ivan Kušar iz Kranjske vlomil v tamošnje občinsko blagajno in odnesel 50.000 K. Lopova so prijeli in izročili sodbenemu stolu v Belovarju. Marsikoga bode zanimalo, kdo je ta Kušar. Rojen je t. l. 1862 leta na Ježici pri Ljubljani in ravno tja pristojen. Če se je kje uresničil pregovor, da jabolko ne pade daleč od jablane, tedaj se je tu. Kušar je nezakonski sin silovitega, svoj čas obče-znanega tatu Zihlerla vulgo »Dimeža«, o katerem je pokojni Alešovec pisal gledališko igro, ki je sicer prišla na oder, toda se ni obnesla. Stari Ljubljancani se tega imena gotovo še spominjajo, in tudi starejši ljudje po deželi vedo o njem s mnogo povedati. Bil je zaprt že v ječah na gradu, odkoder je nekoč celo pobegnil, a

so ga pozneje dobili. Bil je pravi strah Kranjski in velikanska nadloga varnostnim oblastvom. Kradel je, ropal, lomil tako, da so se njegovega imena bali, kakor Kartagani Hanibalovega. Prišel je v hišo in dovolj je bilo, da je povedal, da je »Dimež« in že so mu ženske nanesle vsega, kar je hotel. Bil je pravi Mussolino. Ropal je večidel pri bogatinih, za reveže je pa živel prav na dobri roki. Izkazoval jim je celo dobrote. Zaradi tega ga je pa orožništvo zaman iskalo noč in dan. Potikal se je večinoma po kamniški okolici, toda nihče ga ni izdal. Bil je pravi romantičen ropar in lahko bi o njem že izdali cele romane. Na drug način, kakor Mussolinija, je tega zadela usoda. V tem, ko se je orožništvo za njim potilo, je on mirno spal v bivši Sunkarjevi opekarni na Črnučah. Neko noč pa je opekarna pogorela in ž njo je bil vpepeljen tudi »Dimež«, strah kranjski. Da pridemo k sinu. Tudi ta ima nad seboj že velike grehe. 29. julija letos ga je ljubljanska policija aretovala in dobila pri njem 957 K, katere je moral nekje ukrasti, vsled česar so ga oddali sodišču. Iz Ljubljane je izgnan, ravno tako iz kronovin krone sv. Stefana. Bil je mornar, po dopustu se mu pa ni zljubilo več delati, marveč kradel je. Kaznovan je bil že 13krat in sicer po 5 let, dve in pol leta, dve leti, 18 mesecev itd. Da se je v svoji, od očeta podedovani stroki, mnogo višje nabrazil, se vidi iz dejstva, ker govori slovensko, hrvaško, nemško, laško in francosko, v tem ko je bil oče pravi Kranjec. Tudi v stroki sami je znatno napredoval. Dimež, oče njegov, se je zadovoljil s cestnimi ropi, sin pa je došel že do blagajniškega vlomilca. No, ukrasti je znal, zbežati pa ne, zakar ga tudi pričakuje »remuneracija« v belovarskih zaporih.

— **Nova pošta** je ustanovljena v Fari na Kranjskem.

— **Nov vlak na progi Trst-Poreč.** Na istrski železnici Trst-Poreč je uveden nov vlak, ki odhaja iz Trsta ob 9. uri 20 min. zjutraj, iz Buja ob 1. uri 15 minut popoldne. Ta zveza je jako ugodna; slabo pa je to, da se vlak ne ustavlja na postajališčih. Največji osebni promet imajo baš postajališča v slovenskem delu Istre. Tako je pri tej železnici pač vse samo polovičarstvo.

— **Poučni tečaj za gostilničarje je pred durmi.** Poučni tečaj za gostilničarje otvori v Ljubljani deželna zveza za tujski promet dne 7. januarja 1909. Vodstvo in prireditev tega tečaja je prevzel obrtnospoševalni urad c. kr. delavskega ministrstva na Dunaju, ki dá podpore 1500 K. Poučevalo se bo umetno kuharstvo na dunajski način, za kar je najet poseben dunajski kuhar, prednašalo se bo pravila serviranja vsake vrste, poučevalo se bo o ravnanju s pivom in vinom in konečno se bo predavalo o navadnem hotelskem knjigovodstvu in dopisovanju. Kakor je iz tega programa razvidno, je učni načrt jako zanimiv. Tečaj bode trajal štiri tedne. Veliko kuhinjo je dal iz posebne prijaznosti na razpologo v Narodnem domu g. restavratorki Kržišnik. — Omeniti moramo, da je zasluga tajnika trgovske in obrtne zbornice kranjske g. dr. Murnika, da sta se ta tečaj in ta podpora pri obrtnospoševalnem uradu dosegla. Za napredek in povzdigo našega gostilničarstva posebno na Gorenjskem je ta tečaj izredne važnosti in je velik korak naprej za povzdigo našega gostilničarskega gospodarstva. Pogostoma se sliši med našimi obrtniki želja: »Dajte nam strokovne šole!« Tu bomo imeli strokovno šolo najboljšje vrste, ki se je skrbno pripravljala že eno leto. Zaradi tega upamo, da se bodo naši gostilničarji, pa tudi drugi merodajni faktorji zanimali za to stvar. Na tej podlagi je mogoče, da se v poznejših letih ustanovi v Ljubljani stalna gostilničarska in natakarska šola. Podrobnosti o tem zanimivem tečaju prinesemo v eni prihodnjih števil. Tudi priredi deželna zveza nalašč v ta namen v kratkem predavanje na Bledu.

— **Glavni dobiček državne dobrodelne loterije brez gospodarja.** Srečka, ki je imela številko, katera je zadela glavni dobiček, je bila kot neprodana oddana od trafikantje poleg dunaj. dež. sodišča loterijski direkciji. Več oseb je imelo srečko v rokah, a so jo položile nazaj, ker jim številka ni ugajala ter so kupile drugo srečko. Denar zapade torej dobrodelnim namenom.

— **Milan Gj. Milčević †.** Dne 17. t. m. je umrl v Beogradu znani srbski pisatelj in akademik Milan Gj. Milčević 77 let star. Njegove zbirke o srbski kulturni zgodovini so stalne vrednosti. Pisal je klasično lep jezik.

— **Na stotine ponarejenih srednješolskih spričeval** je fabriciralo pet srednješolskih ravnateljev v Budimpešti ter prodalo analfabetom, uslužbenim pri državnih železnica, da so ž njimi dobili boljše službe. Ravnateljstvo državnih železnic

je izročilo nad 300 takih spričeval policiji v Budimpešti. Kaj bodo ti poštenjakoviči šele delali, ko stopi v veljavo nov ogrski volivni zakon. Tu bo madžarskih volivcev z maturo srednjih šol kar mrgolelo. Doktorskih diplom menda tudi ne bo manjkalo. Betjari!

— **Zaradi popolnega nedeljskega počitka** v Hrvatski in Slavoniji sklicujejo trgovski uslužbenci za nedeljo, 22. t. m., shod v Zagrebu, v restavraciji »Kola«.

— **Trgovina z vinom v Pragi.** Gg. Anton Abram in Maks Pipan iz Kobje glave na Goriškem ter J. Ličen iz Rihemberga so otvorili trgovino z vinom v Pragi na debelo in na drobno. Naslov je: Praha, Kralove vinohrade, Šumavska ulice č. 8.

Ljubljanske novice.

lj **Ustanovni shod društva rokodelskih mojstrov** se vrši v nedeljo, dne 22. novembra 1908. dopoldne ob 10. uri v »Rokodelskem domu« v društveni dvorani v prvem nadstropju. — Dnevni red: Poročilo in sklepanje o ustanovitvi društva na podlagi pravil, ki jih je potrdila deželna vlada; volitev odbora.

lj **Koncert Godowskega.** Opozarjamo še enkrat na današnji koncert slavnega poljskega umetnika, ki ga priredi »Glasbena Matica« ob 8. uri v veliki dvorani hotela »Union«.

lj **Vabilo k zabavnemu večeru,** ki ga priredi ženski oddelek »Slov. kršč. soc. zveze« v nedeljo, dne 22. novembra 1908. v društveni dvorani, hotel »Union«, Frančiškanske ulice. — Spored: 1. Sovran: »Dve kroni«. Deklamuje I. Zakrajšek. — 2. Slavnostni govor. — 3. I. Laharnar: »Sruč«. Poje društveni mešani zbor S. K. S. Z. — 4. I. Virk: »Idite k sv. Jožefu«. Deklamuje F. Gabrovšek. — 5. I. Laharnar: »Vesela tovarišija«. Poje društveni mešani zbor. — 6. I. Virk: »Zadovoljni kaplani«. Deklamuje I. Klemenčič. — 7. Ign. Hladnik: »Bleškemu jezeru«. Poje društveni mešani zbor. — 8. »Kakor se posojuje, tako se vračuje«. Tragikomična slika iz ruskega življenja v dveh dejanjih. Dejanje se vrši ob času turške vojske. — Po igri prosta zabava. — Začetek ob 6. uri zvečer. Vstopnina: Sedeži I. vrste 1 K, II. vrste 80 v., III. vrste 60 v., IV. vrste 40 v., stojišča 20 v. K obilni udeležbi vabi odbor.

lj **Spored družinskega večera v nedeljo, dne 22. novembra v veliki dvorani** Uniona, katerega priredi glasbeno društvo »Ljubljana« je naslednji: Offenbach: »Orfej v peklu«, overtura z violin-solo, svirapolnoštevni orkester »Slovenske filharmonije« pod vodstvom g. Talicha. — 2. Okteti slov. glasb. društva »Ljubljana«. — 3. Strauss: »Netopir«, svira polnoštevni orkester »Slov. filharmonije«. — 4. F. S. Vilhar: Slovo, moški zbor »Ljubljane«, pod vodstvom gosp. Gorupa, s spremljevanjem orkestra. — 5. Slikar Emer: »Ljubljanske slike v secesionistiški luči«. — 6. Friml: »Indianersong«, svira polnoštevni orkester »Slovenske filharmonije«. — 7. Dr. Fr. Prešern: »Od železne ceste«, dvospev. — 8. Ksilofon solo »Mazurka«. — 9. »Narodni pevci«. — 10. Fall: »Dolar princezinja«, valček, izvaja celotni orkester »Slovenske filharmonije«. — 11. Posebnosti g. Petra Smole. Velik komičen prizor s shipnotiziranjem, najnovejšim avtomatom in ljubljanskim zgodovinskim topom. Izvaja bivši odlični komik slovenskega gledališča g. Urbančič (Podgajski). Po sporedu prosta zabava ob sviranju orkestra »Slovenske filharmonije«. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina 80 vinarjev. **Posebna vabila se ne bodo razpošiljala, povabljen je tem potom vsak prijatelj dobre zabave.**

lj **Osebna vest.** G. inženir Alojzij Ciuha je imenovan za ravnatelja mestnega vodovoda in elektrarne.

lj **Pevska skušnja »Ljubljane«** je danes točno ob 8. uri zvečer. Odbor prosi gg. pevce, da blagovolijo priti k skušnji točno.

lj **Na tukajšnji c. kr. II. državni gimnaziji** se bode v soboto, dne 21. novembra, ob 6. uri zvečer vršil prvi roditeljski večer, pri katerem bode šolski nadzornik dr. J. Bezjak predaval o vzgojnem pomenu čitanja dobrih knjig. Ravnateljstvo praviljudno vabi k temu predavanju cenjene stariše, oziroma njih namestnike.

lj **Iz gledališke pisarne.** Ker je gospa Lili Nordgartova obolela, se jutri ne uprizaro opera »Zrinjski«, nego se ponavlja Straussova opereta »Netopir«, ki je že dvakrat napolnil gledališče.

lj **Ljudska kuhinja in Rdeči križ.** Društvo »I. dunajska kuhinja« je s posredovanjem društva »Rdečega križa« dovolilo, da se njene izvrstne telnične in organizatorične naprave izkusijo tudi v tukajšnji

dijaški in ljudski kuhinji, kakor se je to že zgodilo v več drugih mestih. V to svrhu je »dunajska kuhinja« že semkaj poslala na svoje stroške svojo gospodinjico in pa svoje Manometer-kotle in posode za prenašanje jedil. Preizkuševanje teh koristnih naprav, katere se že desetletja rabijo, vršilo se bode v tukajšnji ljudski in dijaški kuhinji od dne 22. do vštete 25. t. m. od 9. do 11. ure dopoldne. S tem je vsakemu prilika dana, da se prepriča, kakšne velike vrednosti imajo te naprave ne le v potrebi v mirnem času, nego tudi v vojnem času, ker se z njimi izdatno opomore potrebam v bolnicah za silo.

lj **Izginil je znani nemški inž. Kirchschlager,** ki je bil po ljubljanskem deželnem sodišču obsojen zaradi krive prirege.

— **Veleslepar.** V zaporih dunajskega deželnega sodišča se nahaja nek individij, ki je nastopal kot zdravnik dr. Evgen de Blowitz, sin slovitega v Parizu umrlega korešpondenta pri časniku »Times«, Blowitz. Znal si je pridobiti zaupanje pri zdravnikih in časnikiarjih, katero je pa izkoriščal v to, da je dobival od njih manjša posojila. Poseben trik njegov je bil, da si je nakazal čke poljubnih bank, katere ga seveda niso poznale, in si jih dal neposredno ekskomptovati, ali pa jih je dal ljubnim bankam v inkaso, s potrdili pa je potem sleparil v drugih mestih neizkušene ljudi. Dognalo se je, da se je veleslepar izdal tudi za dr. Evgena de Bayerja, slednjič je pa izpovedal, da je njegovo pravo ime Leopold David Leibowitz, da je rojen l. 1872. v Sulici na Rumunskem, da je ameriški podanik, oženjen, angličanskega veroizpovedanja, ter da se je nazadnje zadrževal stalno v Londonu. Od tam je potoval čez Genovo, Aleksandrijo, Carigrad, Trst in Budimpešto na Dunaj, kjer ga je dohitela usoda. Nadalje pripoveduje, da je od rumunske armade dezertiral in da si je pridobil v Londonu naslov doktorja, v Newcastle ob Tyre pa je bil zaradi nekega delikta kaznovan s 15. mesečno ječo. Iz vsega se sklepa, da je slepar obhvalil cel civilizirani svet, ter povsod izvrševal razna sleparstva. Slepar je do 36 let star, srednje, suhe postave, plavalas, angleško pritrženih brk, sivih oči, ter nosi naočnik. Poleg angleščine, ki jo govori v šolskem-rumunskem-židovskem narečju, govori tudi vse romanske jezike. Glede na važnost konstatovanja njegove identitete in predživljenja, se naprosijo oni, ki so prišli z velesleparjem kedar v dotiko, da to takoj naznanijo mestni policiji ljubljanski.

lj **80 dijakov iz Kranja** se je pripeljalo k včerajšnji predstavi slovenskega gledališča.

Štajerske novice.

š **Mladenci!** V nedeljo pa mnogoštevilno v Celje na občni zbor »Zveze slovenskih mladencev! Vabimo pa tudi mladence iz sosednjih dežel, da prihitijo v nedeljo med nas.

š **Celje.** V nedeljo, dne 22. novembra, se vrši občni zbor »Zveze slovenskih mladencev« in »S. K. S. Z.« ob pol 11. uri dopoldne v dvorani »Pri belem volu«. Prijatelji krščansko-socialnega gibanja: Na svidenje!

š **Nagloma umrl** je včeraj tajnik graškega vseučilišča dr. Hubert Wimbersky, star 46 let. Zadela ga je srčna kap.

š **Za pevetje prometa na lokalni železnici Celje-Velenje** je določeno v proračunu železniškega ministrstva 375.000 K.

š **Roparski napad v Mariboru.** V Mariboru sta napadla zasebnico gospo Ano Gregorici 16letni pasarski vajenec Rudolf Werdounig in 16letni zobotehniški vajenec Avgust Lehman v njenem stanovanju. Gospa jih je spustila v stanovanje, ker sta rekla, da prinašata od župnika neko pismo. Res sta ji izročila neko fingirano pismo, v katerem sta sama zapisala, da župnik prosi darov za cerkev. Ko je gospa pismo brala, sta jo napadla, vrgla na tla, jo davila in bi jo gotovo umorila, da ni prišla mimo neka hišna, ki je slišala ropot in roparja prepodila. Lehmann je nedavno pisal nekaj pri gospej in opazil, da ima v omari mnogo tisočakov in zlatine. Oba roparja so že aretirali.

š **Namestu razsvetljave dobrodelnosti.** Zupan v Ljubnem na Gorenjem Štajerskem je izdal oklic, v katerem pravi, da je cesarjeva želja, naj se njegov jubilej proslavi z dobrodelnostjo, zato naj prebivalstvo namestu razsvetljave dne 2. decembra daruje kaj v dobrodelne namene.

Telefonska in brzojavna poročila.

POTRES.

Trojana, 20. novembra. Zjutraj ob 5. uri 8 min. smo čutili v Trojani močan vertikalni potresni sunek, katerega je spremljalo močno bobnenje. Gibanje je bilo zahodno vzhodno. Potres je trajal osem sekund.

Dobrna (Štajersko), 20. novembra. Danes ob 4. uri 50 minut zjutraj smo čutili tu dve sekundi trajajoč močan potres. Smer: izhod-jugozahod.

Dravje, 20. novembra. Danes zjutraj ob 5. uri je bil tu potres.

NERVOZNOST NA DUNAJSKI BORZI.

Dunaj, 20. novembra. Ker izostane poset ruskega velikega kneza Mihaela, ki je bil že naznanil, da pride čestitat cesarju k jubileju in ker se v orientu bojkot proti avstro-ogrskemu blagu širi, so danes na tukajšnji borzi padli kurzi kreditnih akcij. To je nekoliko v nasprotju z govorom kneza Bülowa, ki je v nemškem drž. zboru zatrdel, da ni nobene vojne nevarnosti.

ITALIJANSKO VSEUČILIŠČE.

Dunaj, 20. novembra. Danes so laški dijak pred parlamentom priredili demonstracijo za laško vseučilišče. Deputacija je šla k poslancu Bugattu, ki je zagotavljal, da bo deloval za ustanovitev laške univerze v Trstu. Dijaki so izjavljali, da ne odnehajo, da se ne strašijo nobene nevarnosti, samo da dosežejo laško vseučilišče v Trstu.

ROMUNSKI PRESTOLONASLEDNIK NA DUNAJU.

Dunaj, 20. novembra. Pri galadinéju na dvoru je cesar izrazil svoje veselje in hvaležnost, da mu je kralj romunski čestital k jubileju; to ob smatra kot nov dokaz prijateljstva med obema državama. Napil je kralju, kraljici in prestolonasledniku soprogo. Prestolonaslednik je obžaloval, da klaj zbog bolezni ni mogel sam priti čestitat. Odlikovanje, ki ga je doživel na Dunaju v izrednih razmerah, bo odmevalo v hvaležnih srcih Romunov in ostane njemu v vednem najlepšem spominu. Po serklu se je romunski prestolonaslednik poslovil od članov cesarske hiše.

BOJEVITI SRBI.

Dunaj, 20. novembra. Listi poročajo, da se je v Varmarinu vršil velik shod pod parolo »Proč od Avstrije«. Dr. Jaktinovič je predlagal resolucijo, ki zahteva, naj Srbija takoj začne vojsko z Avstrijo »največjim sovražnikom Srbije in srbskega naroda«. Resolucija zaključuje: Živela Srbija in Bosna. Resolucijo so takoj poslali vladi. Shod je zahteval, naj srbska vlada takoj prekine vse zveze z Avstrijo in naj Srbija takoj koraka v Sarajevo. Dr. Jaktinovič je zaključil svoj govor s klicem: Bratje naprej k Drini!

Belgrad, 20. nov. Semkaj je prispel zastopnik tvornice streliva v Tuli, da sklepe z vojno upravo velike naročbe streliva.

Kotor, 20. nov. Črnogorska vojna uprava je dala obnoviti in popraviti stare turške utrdbe v Nikšiću, Spuzi in Podgorici ter trdnjavi v Presjeki in Vlostopu.

Belgrad, 20. novembra. Vzlic komunikéju vlade, da se ne bodo trpele bande in se bo vojaštvo od meje odpoklicalo, se oboroževanje neprestano nadaljuje, popravljajo ceste, zalagajo trdnjave, vpoklicujejo rezervniki itd. Srbija se baje s Turčijo vred pripravlja tudi za udarec proti Bolgariji.

Dunaj, 20. novembra. Visoki vojaški krogi govore, da bo Avstrija odslej najmanjšo provokacijo od strani Srbije z ozirom na brezuspešnost vseh intervencij smatrala za casus belli in odgovorila z ultimatom.

Srbske čete ob meji novopazarski.

Plevlje, 20. novembra. Turški oblasti je prišel v roke srbski načrt za vstajo v sandžaku novopazarskem ter v Bosni. Po tem načrtu so Srbi že organizirali 20 čet, skupaj 30.000 mož, ki so deloma razpostavljeni ob sandžaki meji. Nekoliko ogleduhov je že prešlo čez mejo. »Črna legija« da ima posebno skrivno nalogo.

JAPONSKO VOJNO BRODOVJE.

Kobe, 20. novembra. Japonski cesar si je ogledal japonsko vojno brodovje, ki ima sedaj 110 bojnih ladij.

Oslovski kašelj

jenja z uživanjem Scottove emulzije. Zdravniki, babice in stariši pripoznavajo to s tisoči potrdili.

Scottova emulzija

pomaga z intenzivno močjo, ki izvira iz najboljših sestavin in iz originalnega Scottovega ravnanja. Splošno zdravje se zboljša že po prabi prve steklenice Scottove emulzije.

Cena originalne steklenice

2 K 50 vin.

Dobi se v vseh lekarnah.

Pristna je s to znamko — ribičem — kučkanjskim znakom Scottovega ravnanja.

5 kožuhovino podloženi kratki sako-i, mestni in potni kožuhi

po vsaki ceni, kakor tudi konfekcijo za gospode, dame, dečke, deklice in otroke priporoča v največji izberi

Angleško skladišče oblek, **O. BERNATOVIĆ**, Ljubljana, Mestni trg šte. 5.

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306,2 m, sred. zračni tlak 736,0 mm.

Dan	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm	Tempe- ratura po Celsiju	Vetrovi	Nebo	Padevina v 24 urah v mm
19	9. zveč.	732,9	1,0	sl. zah.	dež	
20	7. zjut.	31,1	1,1	brezvetr.	megla	12,9
	2. pop	33,1	2,8	sl. jvzh.	oblačno	

TRŽNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta 19. novembra.

Pšenica za april	12,89
Pšenica za oktober 1. 1909.	11,05
Rž za april 1. 1909.	10,86
Oves za april	8,63
Koruzna za maj 1. 1909.	7,56

Efektiv: 5 dražje

Zlato svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

**Najbolj. kosm. zobo-
stati. sred-
stvo**

Seydlin

Izdelovatelj
O. Seydl
Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

Resna ponudba.

Državni uradnik, stroko-
vnjak, želi se poročiti z
gospodično ali vdovo brez
otrok, v starosti 24—30 let,
ki bi imela vsaj 100 kron
stalnih mesečnih dohodkov.
Le resne ponudbe pošljejo
naj se do konca novembra
t. l. v Celovec pod zaglav-
jem „Eksistenca“, glavna
pošta, restant. 3044 3-2

Restavracija in podobarstvo.

Stavbna občinstvo, osobito pa vele-
občinstvo duhovščini in cerkvenim predstoj-
ništvom v skladu z namenoma, da vsa pod
tudi 318 44-2

Götzl ml. & Lebar

ustanovila kiparsko (podobarsko) obrt
ter izdelovanje oltarjev v Ljubljani,
Turjaški trg št. 1.

Priporočava se torej za vsa ta stro-
kovna dela ter pošiljajo razna načrte brez-
plačno na vpogled. — Izvrševala bodo vsa
vsako izročeno delo vestno, umetniško,
vsako in po smernik cenah.

Priloge in plinje ne na razpolago.
V saloni bodo vsako razna razpela
in okvirji na cerkvene in druge podobe.
Z odličnim spoštovanjem

Götzl ml. & Lebar
podobarstvo in podobarstvo.

Plaćujem v gotovini

tudi v večjih množini **prima** in **sekunda ježle**. Vzorci z
navedbo množine in najnižje cene kakor tudi zadnje postaje naj se
pošiljajo pod šifro „F. S. 102“ na „Annonzen-Expedition“
Eduard Braun, Dunaj I., Rotenturmstrasse št. 9.

Podružnice
Spljet, Celovec
- in Trst -
- Delniška glavnica -
- K 3.000.000. -

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani Stritarjeve ulice 2

priporoča **promese** na drž. srečke 1. 1864., cele po K 22.—
polovice „ „ 12.— k 1/12 gl. dobiček K 300.000

sprejema vloge na knjižnice in 1/2 0/0
na tekoči račun po čistih

Podružnice
Spljet, Celovec
- in Trst -
- Rezervni fond -
- K 300.000. -

Izdajatelj: Dr. Ignacij Žitnik.

Tisk »Katoliške Tiskarne«.

Odgovorni urednik: Ivan Štefe.

**Vsled preselitve prodam
popolnoma urejeno
domačo lekarno**

„ z zdravili vred. „

Dr. Ivan Hubad
3056 3-1 Toplice, Dolenjsko.

modna trgovina

se radi rodbinskih razmer **odda.**
Gotovine 10.000. Resne ponudbe
pod šifro „trgovina“ na
upravnishvo „Slovenca“. 2981 6-5

mladenič

kateri ima veselje za **proučevanje
zobotehniko**. Prednost imajo izučeni
zlatarski vajenci. Kje, pove uprava lista.

Paulus-briket

najboljši Šlezjski premog stisnjen v kocke, 8000
kalorij kurilne izbornosti. Kurjenje sob in štedilnikov
pripravo kakor z navadnim premogom, le da je
hitreje, bolje in dalje trajajoče.

Bohemia-premog

kosovnik in orehovnik, najboljša vrsta, brez prahu,
brez kamenja, presejan in izbran, 5000 kalorij, tedaj
brez konkurence. Pošilja se točno tudi izven Ljubljane,
briket brez opazanja. Priporoča samozalagar **Josip
Paulin**, glavna zaloga premoga v Ljubljani, **Nova
ulica št. 3.** (1)

**Vsak torek
v kavarni Leon
koncert
sekteta na lok.**

Začetek od pol 10. Vstop prost.

**Vsak dan
celo noč odprto!**

Za obilen obisk se priporočata
2965 velespoštovanjem 10-3
Leo in Fani Pogačnik.

Kompleten plinov motor

(Sauggas-Anlage) posebno primeren za elektriški obrat, 12 HP., šele
1 1/2 leta v obratu, se ceno **proda** radi povečanja podjetja. Ogleda se
lahko vsak čas v obratu nekje na Spodnjem Štajerskem. Vprašanja naj
se pošiljajo pod šifro „Sauggas-Anlage“ na upravo tega lista.

Konkurenca! Novo vino lastnega pridelka trdke
Br. Novakovič. rdeče (opolo) 24 in
28, rumeno 32 vinarjev pol litra itd.

se toči v Sodni skih ulicah šte. 4. In na Rimski cesti šte. 5.

Toči se tudi pivo iz zagrebške delniške pivovarne.

Denarni promet 1. 1907
čez 64 milijonov kron.

Lastna glavnica K 354.645-15

Stanje vlog 30. jun. 1908
čez 14 milijonov kron.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje.

Sedaj: Miklošičeva cesta 8, pritličje v lastni hiši nasproti „Uniona“ za frančišk. cerkvijo
2379 1 prej na Kongresnem trgu šte. 2, 1.

Ljudska posojilnica

sprejema hranilne vloge vsak de-
lavec od 8. ure zjutraj do 1. ure
popoldan ter jih obrestuje po **4 1/2 0/0** brez kakga odbitka, tako, da
sprejme vložnik od vsake vlože-
nih 100 K čistih 4 K 50 h na leto.

Stanje vlog 30. junija 1908: K 14.225.902-59. — Denarni promet v letu 1907: K 64.812.603-92.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo.
Za nalaganje po pošti so poštne hranilne položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 30. junija 1908.

Dr. Ivan Šušteršič, predsednik.

Odborniki:
Anton Belec, posestnik, podjetnik in trg. v Št. Vidu nad Ljubljano. — Fran Povše, vodja, graščak, deželni od-
bornik, drž. in dež. poslanec itd. — Anton Kobi, posestnik in trgovec Breg p. R. — Karol Kauschegg, vele-
poselstnik v Ljubljani. — Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani. — Ivan Kregar, svetnik trg. in obrt. zborni
v Ljubljani. — Frančišek Leskovic, hišni posestnik in blaginik Ljudske posojilnice. — Ivan Pollak ml.,
tovarnar. — Karol Pollak, tovarnar in posestnik v Ljubljani. — Gregor Šilbar, župnik na Rudniku.

Ženitbena ponudba.

Mlad mož, ki si išče dobro gospodinjo za tovarišico,
ki bi z dobrim in cenanim nakupom znala varčevati
v gospodinjstvu, najde tako med onimi damami, ki
krijejo svoje potrebščine, barhanta, platna, damasta,
tkanin, namiznih prtov itd. edinole pri solidni turški,
karkršna je Bratje Hrejsar, Dobruška št. 9117 (Češko).

Če hočete biti dobre gospodinje, naročite si 6 kosov
rjuh I., v velikosti 150/200 cm za samo K 14,30, katere
vas bodo zaradi nizke cene in odlične kakovosti go-
tovo popolnoma zadovoljile. Uzorci skupnega bomba-
žastega in platnenega blaga franko.

Globoko izpod cene

prodajam radi pomanjkanja prostora **obleke** in **površnike**,
zimske suknje in **dežne plašče** za gospode in dečke
kakor **najmodernejšo konfekcijo** za dame in deklice.

Konfekcijska trgovina A. Lukić

Pred škofijo šte. 19.